

Nederlands Vlasvezelpositie.

(Culture du lin et production de fibre de lin aux Pays-Bas.)

De Noordelijke economisch-technologische organisatie voor Drente en Groningen heeft een studie over het in den titel genoemde onderwerp uitgegeven, waaraan het volgende is ontleend.

De markt in vlas-vezelstoffen (vlas en heede) wordt in groote hoofdzaak voorzien door Rusland met de Baltische randstaten, zooals uit onderstaande tabel blijkt.

Tabel I. Vezelopbrengst van de met vlas bebouwde oppervlakte, in- en uitvoersaldi, hoeveelheid vlasvezel, ter beschikking gekomen ter verspinning in het binnenland. Gemiddelden 1927 t/m 1935.

(Tableau I. Récolte de fibre de la superficie cultivée de lin, solde d'exportation ou d'importation, quantité de fibre à la disposition de la filature intérieure. Moyennes 1927/1935.)

L A N D E N. (Pays.)	Berekende vezelopbrengst van de met vlas bebouwde opper- vlakke. (Récolte de fibre.)	Uitvoersaldo vlasvezel. (Solde d'exportation)	Invoersaldo vlasvezel. (Solde d'importation.)	Hoeveelheid vlasvezel, beschik- baar gekomen ter verspinning in het binnenland. (Quantité de fibre de lin à la disposition de la filature intérieure.)
	× 1000 kg.	× 1000 kg.	× 1000 kg.	× 1000 kg.
Rusland	450 000	72 000	—	378 000
Polen	42 000	11 000	—	31 000
Litauen	26 500	11 000	—	15 500
Frankrijk ¹⁾	25 300	—	21 100	46 400
Lefland	16 500	9 500	—	7 000
België ¹⁾	18 100	—	4 500	22 600
Nederland ¹⁾	10 000	10 500	—	—
Zuidslavië	9 500	8 000	—	1 500
Estland	8 000	5 000	—	3 000
Duitschland	7 000	—	17 500	24 500
Tsjecho-Slowakije	6 500	—	19 500	25 500
Roemenië	5 000	—	—	5 000
Groot-Britannië en Noord Ierland	4 500	—	46 500	51 000
Hongarije	3 000	2 500	—	500
Italië	2 000	—	2 500	4 500
Finland	1 500	—	500	2 000
Oostenrijk	1 000	—	500	1 500
Iersche Vrijstaat	500	500	—	—
Spanje	500	—	1 000	1 500
Zweden	500	—	2 000	2 500
Portugal	500	500	—	—
Zwitserland	—	—	4 000	4 000
Denemarken	—	—	500	500

¹⁾ Nederland en Frankrijk voeren het grootste gedeelte van hun vlasoogst in onbewerkten toestand (dus als stroovlas, al of niet gerepeld) uit naar België, waar het bewerkt wordt. Bij de vaststelling van de in- en uitvoersaldi van Nederland en Frankrijk zijn deze hoeveelheden onbewerkt vlas omgerekend tot vlasvezel (vlas en heede). De schattingen zijn uiteraard ruw en worden voor Nederland bemoeilijkt door het ontbreken van een onderscheiding in vlas met knop en gerepeld vlas in de Statistiek van In- en Uitvoer. Volgens de berekeningen zou Nederland in deze periode meer uitgevoerd hebben dan er is voortgebracht. Dit is niet wel mogelijk.

De gegevens, in de tabel voorkomende, zijn in het algemeen ontleend aan de „Annuaire Internationale de Statistique Agricole”. De gegevens voor Nederland, België en Frankrijk zijn echter gecorrigeerd, omdat ze kennelijk onjuist waren. Blijkbaar heeft men de vezelopbrengst per ha — het eenige gegeven dat met zekerheid bekend is, is de bebouwde oppervlakte — te laag aangenomen; deze opbrengst is in de West-Europeesche landen per ha veel groter dan in Oost-Europa. De correcties berusten eveneens op schattingen van de vezelopbrengst per ha. In de gegevens omtrent de andere landen kunnen derhalve ook belangrijke onjuistheden voorkomen, zoodat voorzichtigheid bij het beschouwen van de cijfers geboden is.

In Oost-Europa worden groote hoeveelheden vlas verbouwd in de eerste plaats voor de voorziening in de eigen behoefte aan vezelstoffen van de boerenbevolking; daarnaast wordt een belangrijk kwantum geëxporteerd. In West-Europa wordt het vlas uitsluitend voor de markt verbouwd; de vlasverbouw komt daar in het algemeen nog slechts voor in de gebieden, die voor de vlas-teelt bijzondere geschiktheid bezitten.

De vlasspinnerijen in de West- en Midden-Europeesche landen zijn voor hun grondstoffenvoorziening in zeer belangrijke mate op den invoer aangevoerd. Van de geproduceerde vlagarens en linnen stoffen worden belangrijke hoeveelheden weer uitgevoerd.

Nederland, dat onder de vlasverbouwende landen in de tabel de 7e plaats inneemt, treedt vrijwel uitsluitend als grondstoffleverancier op; de in Nederland versponnen hoeveelheid vlasvezel is betrekkelijk gering. De linnenweverij is iets belangrijker; als linnengaren wordt in Nederland ongeveer zooveel ingevoerd als gelijk staat met ± 15 pCt. van de vezelopbrengst van den vlasoogst.

Het winnen van de vlasvezel uit het geogste stroovlas gebeurt in bijna alle vlasverbouwende landen van Europa in het land zelf. Het stroovlas is een volumineus product en de toeneming in waarde, die het door de bewerking ondergaat is gering, zoodat vervoer over grooten afstand onlogisch is.

Een uitzondering in dit opzicht vormen Nederland en Frankrijk; beide landen verkoopen hun stroovlas grootendeels ter bewerking naar België, dat een belangrijke vlasbewerkings-industrie bezit. Hoewel door de wijze van opneming in de Statistiek van In-, Uit- en Doorvoer nauwkeurige vaststelling niet mogelijk is, mag wel worden aangenomen dat gemiddeld meer dan de helft van het in Nederland verbouwde vlas als stroovlas over de Belgische grens verdwijnt; de Fransche vlasoogst wordt bijna geheel in België bewerkt.

Een voorstelling van de vlasvezelhuishouding in Nederland, Frankrijk en België geeft onderstaand staatje.

Tabel II. Vlasvezelhuishouding van Nederland, België en Frankrijk. Hoeveelheden vlasvezel. Gemiddelden van de jaren 1927 t/m 1935.

(Tableau II. Production et consommation de fibre de lin aux Pays-Bas, la Belgique et la France. Moyennes 1927/1935.)

	Nederland. (Pays-Bas.)	Frankrijk. (France.)	België. (Belgique.)
	× 1000 kg.	× 1000 kg.	× 1000 kg.
Vezelopbrengst van den vlasoogst	10 000	25 300	18 100
In den vorm van stroovlas per saldo uitgevoerd naar België	6 100	20 900	
Vezelopbrengst van het in deze landen bewerkte stroovlas	3 900	4 400	45 100
Uitgevoerd in den vorm van vlaslint en heede	5 174	4 020	48 770
Ingevoerd in den vorm van vlaslint en heede	748	46 010	26 290
Ter beschikking gekomen van de binnenlandsche vlaspinnerij		46 390	22 620

1) Zie de noot bij tabel I.

De invoer van vezel in den vorm van vlaslint en heede in België en Frankrijk bestaat hoofdzakelijk uit Oost-Europeesch vlas. Opgemerkt zij dat het West-Europeesche vlas van betere hoedanigheid is dan het Oost-Europeesche.

In de studie wordt het feit, dat een zoo belangrijk deel van het Nederlandsche stroovlas in het buitenland bewerkt wordt, economisch niet gerechtvaardigd genoemd. Met het oog op de werkgelegenheid is het betreuenswaardig.

Daar, door de drooglegging van de Zuiderzee en de landwinning aan de Noordkust, meer grond beschikbaar komt die zich bijzonder goed leent voor de vlasteelt, is het waarschijnlijk dat in de toekomst de wanverhouding tusschen vlasoogst en verwerkingscapaciteit van de vlasindustrie nog zal toenemen.

Omtrent de vlasindustrie wordt opgemerkt dat het bedrijf belangrijke risico's meebrengt. Bedrijven die er zwak voorstaan zullen bij de eerste de beste conjunctuurschommeling sneuvelen. De Nederlandsche vlasindustrie heeft in de laatste crisis dan ook zwaar geleden en is verzwakt uit deze crisis te voorschijn gekomen. De positie van Nederland in de internationale vlasvezelhuishouding laat geen twijfel aan de noodzakelijkheid van krachtig ingrijpen, dat kan leiden tot versterking van de economische en technische grondslagen van de Nederlandsche vlasindustrie.